
Pedagog pouhým zdrojem kreditů

Pedagog pouhým zdrojem kreditů

Ve Velké aule Karolina se uskutečnilo dne 17. června 2009 slavnostní jmenování docentů Univerzity Karlovy. Přinášíme projev Doc. PhDr. Ing. Aleše Skřivana, Ph.D.

Vaše Magnificence pane rektore, Honorabilis pane promotore, Honorabiles, Spectabiles, dámy a pánové!

Dostalo se mi velké cti promluvit jménem nově jmenovaných docentů Univerzity Karlovy. Jest zvykem při takové příležitosti pronést něco povznášejícího, nadčasového nebo alespoň přiměřeného důstojnosti tohoto okamžiku. Úkol je to nelehký. Projev, který by dostatečně vyjádřil mé dojmy a pocity, ve kterém bych sdělil vše podstatné, by byl příliš dlouhý a únavný.

Až dnes, v této výjimečné slavnostní chvíli, si naplno uvědomuji, že přijetím venia docendi v našem profesním životě končí jedna významná a v mnoha ohledech nelehká etapa. Zároveň však tato pocta bezesporu představuje nezanedbatelný závazek a velkou výzvu do budoucna. Každý z nás si bude muset odpovědět na otázky, týkající se další vědecké, výzkumné a pedagogické činnosti. Otázky, které se ještě včera nezdály příliš aktuální a na které dnes mnohdy chybí jednoznačné odpovědi.

Žijeme v době významných změn, které ať už pozitivně či negativně ovlivňují naši každodenní práci. Stále výrazněji je například akcentován mezinárodní aspekt vědecko-výzkumných aktivit. Mnoho členů akademické obce běžně komunikuje a spolupracuje se zahraničními vědeckými a akademickými institucemi. Většina z nás v minulosti opakovaně absolvovala studijní a výzkumné pobyty v zahraničí. Dnes a denně jsme konfrontováni s výsledky a zkušenostmi zahraničních odborníků.

Silící mezinárodní interakci a s ní související vznik náročnějšího konkurenčního prostředí považuji za v zásadě pozitivní jev. Na druhé straně musím přiznat, že některé jiné změny ve mne probouzí určité pochybnosti. V prvé řadě bych chtěl zmínit byrokratizaci systému, v jehož rámci se má rozvíjet naše vědecká a pedagogická činnost, a také přinejmenším některá sporná evaluační kritéria vědecké práce, která nebyla koncipována v akademickém prostředí. Se smíšenými pocity také přemýšlím o vnímání akademické obce současnou českou společností a o měnícím se přístupu studentů k jejich povinnostem, obecně ke studiu. Řada studentů dnes považuje vysokoškolské studium za základní předpoklad další úspěšné kariéry, současně však za určité břemeno, které jim brání naplno se zapojit do pracovního procesu a co nejrychleji uspokojit své materiální potřeby. Bohužel mám tu nevýhodu, že tento fenomén se mezi studenty ekonomických oborů projevuje výrazněji než u jiných. Podobný přístup samozřejmě ovlivňuje i vztahy mezi studenty a učiteli, kdy se pedagog stává pouhým zdrojem kreditů.

"Právě učitel by se měl snažit bojovat s pasivním přístupem ke studiu. Měl by být osobností, která nepostrádá charisma a uvědomuje si, že přednáška není jen verbální podobou učebnice, je to názor."
Doc. PhDr. Ing.
Aleš Skřivan, Ph.D.

Nechtěl bych vyvolat dojem přehnaného pesimismu a kritiky. Právě učitel by se měl snažit bojovat se zmíněným pasivním přístupem ke studiu. Měl by být osobností, která nepostrádá charisma a uvědomuje si, že přednáška není jen verbální podobou učebnice, je to názor. Neměla by být pouhým sdělením důležitých informací ale také stimulovat posluchače k vlastní, nezávislé interpretaci získaných dat. Naše univerzita by tak měla být především místem, kde se kromě prezentace znalostí objevují nové názory a získávají důležité zkušenosti. Věřím, že máme mnoho studentů, kteří takovou formu univerzitního studia ocení.

Nikde na světě nepatří vědci k nejlépe placeným profesím. Nezdědka jsou také považováni za specifickou skupinu podivínů, kteří žijí a pracují do značné míry izolováni od zbytku společnosti. Přesto, právě umění klást si otázky, nalézat byt' jen neúplné střípky odpovědí, které přispívají do mozaiky všeobecného vědění, patří, podle mě, mezi nejvíce fascinující lidské činnosti, navíc mající trvalejší hodnotu.

Sluší se z tohoto místa poděkovat všem, bez jejichž pomoci a pochopení bychom zde dnes nebyli: našim rodičům, kolegům a přátelům. S úctou je třeba vzpomenout i na ty, kteří se této chvíli nedožili. Zvláštní poděkování patří našim životním partnerům a dětem. Podpora rodiny, její trpělivost a ochota snášet negativní aspekty našeho pracovního vytížení, byla pro většinu z nás základním předpokladem úspěšného rozvoje vědeckých a pedagogických aktivit. Na závěr bych chtěl poděkovat staroslavné Univerzitě Karlově a jejím představitelům za důvěru vyjádřenou dnešním předáním diplomů.

Karolinum, 17. června 2009

Doc. PhDr. Ing. Aleš Skřivan, Ph.D.